

Роль цікавих завдань з математики в розвитку пізнавальних здібностей першокласників.

Нині дуже часто дискутується проблема здорового суспільства. А воно, безперечно, неможливе без здорової, сильної, неординарної особистості, справжнього інтелекту – розумом розвиненої людини, підготовленої до сприймання та розуміння всіх поставлених життям питань.

Формування особистості – цілісний, поступальний процес, який виражається у залученні її до соціального досвіду, у засвоєнні нею вже існуючих у суспільстві форм і видів діяльності. Розвинена і сформована особистість – це активний творець свого життя.

Зв'язок особи і суспільства завжди досить тісний. Особистість формується суспільством, а людина, закони суспільства, діючи активно і цілеспрямовано, може перетворювати його і саму себе.

Мета статті: Визначення умов формування пізнавальних здібностей першокласників.

Однією з найнеобхідніших умов виховання людини відкритого суспільства є розвиток її унікальності та індивідуальності. Реалізація цього неможлива без правильної мотивації навчання та розвитку інтересу до нього.

Значний інтерес до вивчення математики дає деякий додатковий, не викладений у стабільних підручниках матеріал, який дещо поживляє вивчуваний матеріал, робить його цікавішим. Матеріал "Елементи цікавої математики на уроках математики" охоплює історичні довідки, оскільки постійні екскурси в галузь історії науки, сприяють підвищенню загальної культури учнів, дуже поживляють виклад матеріалу [1, с. 25].

Ніколи математика не була ще такою неосяжною і такою потрібною людям наукою, як сьогодні. А якою вона буде завтра? Можна напевно сказати, що завтра вона стане ще могутнішою, ще більш потрібною людям, ніж сьогодні.

Мета сучасної початкової школи – не просто давати знання, а формувати особистість, яка вміє й хоче бачити прекрасне. Розробка особистісно-орієнтованої моделі початкової освіти, гуманізація навчально-виховного процесу, інтеграція зумовлюють розвиток творчих здібностей дитини, уяви, фантазії, конструктивного мислення. З огляду на це, необхідно пам'ятати, що урок має бути, перш за все, цікавим, насиченим інформацією, різноманітним за формами проведення, обладнаним яскравою кольоровою наочністю. Навчання в початкових класах має бути образно-емоційним, тому елементи дизайнерської освіти варто використовувати майже на кожному уроці [2, с. 3].

Ефективне викладення математики в початкових класах не можливе без пошуків нових шляхів активізації пізнавальної діяльності учнів. Учні мають не лише засвоїти визначену програмою систему знань з математики, а й навчитися спостерігати об'єкти, явища, процеси, порівнювати їх, виявляти зв'язок між математичними поняттями, діями, величинами та їх відношеннями, навчитися міркувати, обґрунтовувати свої висновки, користуватися математичною мовою. Засвоєння основ математики в початкових класах вимагає великого розумового напруження, високого ступеня абстрагування й узагальнення, активності думки.

Багатьом учням математика здається нелегкою і мало зрозумілою, тому нерідко діти намагаються запам'ятати правила, не розуміючи їх, а це призводить до формалізму, гальмує далі розуміння нового матеріалу. Здобуті учнями міцні знання перетворюються в переконання тільки тоді, коли вони є результатом свідомої самостійної роботи думки. Отже вчителю важливо застосовувати такі методичні прийоми, які б збуджували думку школярів. Підводили їх до самостійних пошуків, висновків та узагальнень. Сучасна школа має озброїти учнів не лише знаннями, вміннями й навичками, а й методами творчої розумової і практичної діяльності.

Саме впровадження на уроці розвиваючих ігор може сприяти розвитку пізнавальної активності в молодших школярів. Використання нетрадиційних уроків-ігор дає змогу практично застосовувати математичні знання дітей. Для цього вчителям необхідно володіти сучасними методами, які б пробуджували у школярів бажання пізнавати нове, незвідане.

Серед учнів першого класу Щиглівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів проводилось дослідження розвитку пізнавальних здібностей. Таким чином, обстеження здібностей першокласників свідчить, що у 86,2% учнів є всі передумови для розуміння навчального матеріалу, вирішення різноманітних завдань і проблем і рефлексивної регуляції і приблизно 13,8% учнів на момент діагностики знаходяться на стадії недостатньою вікової зрілості.

Результати діагностики здібностей першокласників свідчать, що у більшості учнів спостерігається якась десинхронізація процесів уваги, тобто один із процесів здібностей уваги виступає в ролі ведучого якості (має яскраву вираженість), компенсуючи недостатньо високий рівень розвитку інших процесів. За рівнем розвитку мнемічних здібностей були виділені діти: швидко запам'ятовують і довго «зберігають» інформацію (15,9%); швидко запам'ятовують і швидко «втрачають» інформацію (19,4%); довго заучують матеріал і довго його «зберігають» (34,2); довго заучують матеріал і швидко «втрачають» інформацію (22,5%).

Хорошим доробком у цій справі будуть розвиваючі вправи та завдання. Набір дидактичних розвиваючих ігор, вправ, може сприяти різноманітним якостям і здібностям дітей, для допомоги у тому, щоб проявляти і реалізовувати пізнавальну активність у процесі розкриття і засвоєння шкільного матеріалу [3, с. 32].

Математичні розвиваючі ігри, ребуси, логічні завдання дають можливість розвивати пізнавальні здібності, розвивати мислення, просторову уяву, фантазію, пам'ять, увагу дітей, допомагає дитині оволодіти вмінням аналізувати, порівнювати, узагальнювати, проявляти кмітливість і винахідливість.

Під час приготування до уроку математики у першому класі можна використовувати такі завдання:

- цікаві задачі;
- задачі на розвиток логічного мислення;
- задачі з народознавчим та казковим матеріалом.

Доцільно використовувати різні дидактичні ігри з геометричними фігурами.

Для цілеспрямованого і постійного розвитку творчих можливостей учнів необхідно, щоб методи, організаційні методи форми та засоби навчання відповідали цілям і задачам навчально-творчої діяльності [4, с. 54].

Початкова школа – перша ланка середньої загальноосвітньої школи. Вимоги, які ставляться до школи в цілому, визначають основні напрямки роботи її початкової ланки, а отже, і навчальний план. Математика – один з обов'язкових предметів початкових класів. І це не випадково. Визнання математики обов'язковим навчальним предметом загальноосвітньої школи безпосередньо пов'язане з її роллю в науково-практичній діяльності людства. "Красуною" називали математику стародавні індуси, а стародавні греки проголосили її гімнастикою розуму".

Останнім часом математика здобула особливу популярність. Після створення електронно-обчислювальних машин стало зрозумілим, які можливості математики. Елементарні знання з математики, розуміння її можливостей стають так само необхідними елементами загальної культури, як знання власної історії і літератури.

Розвитку математики і математичної освіти в нашій країні приділяється велика увага. У школі на вивчення математики відводиться 15-20% навчального часу. Мільйони молодших школярів вивчають початки математики під керівництвом класовода. І важко уявити, скільки дітей може не зрозуміти і не злюбити математику вже на початку свого життя, якщо випаде доля почати свої кроки з несумлінним учителем або з учителем, який не знає основних положень педагогіки математики.

Діти початкових класів зазвичай сприймають навколишню дійсність та все, що в ній відбувається через наочність, цікаво підібраний матеріал. Але якість сприйняття дітьми цього матеріалу залежить від того, наскільки яскраво та влучно він використаний вчителем у його роботі під час надання початкових знань з математики [5, с. 10].

Отже, підібрані завдання дають змогу дітям краще та глибше усвідомити навчальний матеріал під час ознайомлення з числами 0 -10. Вірші, казки допомагають дітям дістати початкові уявлення про числа. Загадки, як відомо, є найефективнішими засобами для розвитку логічного мислення, самостійності при подоланні перешкод під час вивчення матеріалу в першому класі.

Ці завдання викличуть веселе похваллення у класі, засвіять вогники зацікавленості в очах дітей. Сприяє розвитку у дітей творчої уяви, уваги, мислення, а також дає ґрунтовні знання про кожне число.

Зібрані завдання можуть бути використані студентами під час підготовки до пробних занять, вчителями-класоводами для роботи на уроках з математики в першому класі.

Список використаних джерел та літератури.

1. Дубровіна І.В. Індивідуальні особливості школярів. - М., 1975
2. Скворцова С. О. Методика навчання математики в першому класі. Методичний посібник – Одеса: Фенікс, 2011. – 240 с.
3. Щукіна Г.І. Проблема пізнавального інтересу в педагогіці. - М.: Просвещение, 1971. - С. 32-38.
4. Якуб С.К. Згадаймо забуті гри. - М., 1988
5. Яріш Г.П., Мочула О.В. Розробки уроків з математики у першому класі – К: Ранок, 2011. – 288 с.